

بررسی مفهوم فرم در

معماری و شهرسازی معاصر

لیلا هوشیار حسن باروق*

دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد واحد تبریز
مدرس دانشگاه فنی و حرفه ای فاطمه اردبیل

Leila_hooshyar@yahoo.com

چکیده :

اصطلاح فرم در طول تاریخ متناسب با نوع نگرش فیلسوفان، به طرف گوناگون تبیین شده است. "فرم" یکی از اصطلاحات کلیدی است که استفاده از آن در مباحث گوناگون هنری (عمومی و تخصصی) بسیار رایج است، به گونه ای که می توان آن را یکی از مهم ترین مفاهیم پایه ای هنر در نظر گرفت. لذا پرداختن به معنی و مفهوم آن در رشته های هنری، از ضروریات محسوب می شود و اهمیت ویژه ای دارد. اصولاً ورود به مباحث پیچیده هنری، بدون آگاهی دقیق از مفاهیم اولیه ای نظیر "فرم" امکان پذیر نیست و نیز بسته به نوع بحث، حیطه معنایی خاص چنین واژه هایی نیز باید به طور دقیق برای مخاطب یا خواننده مشخص شود. بدیهی است بدون داشتن درکی مشترک از چنین اصطلاحاتی، بر اثر تفاوت نیتها و مقصدها از به کار بردن آن واژه، مباحث نظری هنر دچار مشکل می شود و در بسیاری اوقات خلط مبحث ایجاد می شود. برای نمونه از برخی کتابهای تخصصی هنری تعدادی از مصداقها آورده شده است. بنابراین پرداختن به وجوه مختلف مفهوم این اصطلاح پایه ای ضروری به نظر می رسد. برای این منظور در این مقاله سعی گردیده است تا ابتدا با بررسی معنای لغوی واژه فرم بر اساس فرهنگ های معتبر فارسی؛ انگلیسی و همچنین بیان چیستی (فلسفه) فرم بر اساس بیان اجمالی نظرات فلاسفه یونان باستان، برخی فلاسفه غرب و فلسفه اسلامی، ویژگیهای معنایی و مفهوم کلی واژه فرم جمع بندی شود. سپس تعاریف تخصصی ارائه شده از سوی هنرمندان در کتب مختلف هنری ذکر و بررسی می گردد و در نهایت بر اساس کل مطالب ذکر شده، مفهوم فرم و وجوه مختلف آن در معماری، به عنوان نتیجه گیری، بیان می گردد.

واژه های کلیدی: مفهوم شناسی، فرم، معماری، شهرسازی